

turns out that it is insufficient training of teachers in ICT what now is the weakest link, the main obstacle in solving the problem of informatization of education. Today we could have much better results if teachers were able and wanted to use in their daily work ICT, which have been available to them for a long time.

The article shows that the current competency rising system in Ukraine for teachers is unable to provide short term solution to this problem. Therefore, the author proposed a fundamentally different approach to the ICT competencies of teachers based on their informal training, which takes place in the workplace, job duty.

Content and phases of the study are determined by the university adopted phased plan of ICT introduction, each stage is described by Shewhart-Deming cycle, also called cycle PDCA (Plan-Do-Check-Act). Usage of this PDCA model, which is widely used in scientific disciplines such as project management, is quite natural, since the introduction of ICT in the educational process, as well as implementing any other innovation, has all the characteristics of the project. Consequently, the proposed model of organization of teachers' education can be classified as project activity - one of the most promising forms of training of modern education.

Training takes place in small groups and has a clear focus on practical implementation of specific ICT to the education process. At the same time, teacher is not loaded by performing any abstract exercises or any work of purely educational purposes. Everything the teacher does in the learning process, should be used by students in the discipline he teaches.

Keywords: informal learning; information and communication technologies in education; in-service training; professional development of teachers.

Рецензенти

Коваль Т. І. – д. пед. н., проф.,
Бондаренко О. Ф. – д. психол. н., проф.

Стаття надійшла до редакції 01.10.2015

Прийнято до друку 22.10.2015

УДК 371. 15

І. М. Ковальчук
ORCID iD 0000-0002-8315-1490

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ОСВІТІ

У запропонованій статті визначена актуальність і сутність поняття «педагогічна взаємодія». Розкрито психолого-педагогічні та методичні аспекти організації педагогічної взаємодії в післядипломній педагогічній освіті. Надана характеристика різних аспектів педагогічної позиції викладача. Виділені характерні особливості формування моделі суб'єкт-суб'єктних соціальних взаємовідносин. Запропонована система сучасних перетворень, відносно групової діяльності слухачів як цілого єдиного організму.

Ключові слова: модель суб'єкт-суб'єктних взаємовідносин; педагогічна взаємодія; педагогічна позиція викладача; позиція групи; позиція слухача; розвиток професійних якостей.

Вступ. На відміну від традиційної освіти, основними функціями якої було опанування і засвоєння знань, все більшої ваги набуває універсальна «здібнісна» модель освіти, що реалізується через підготовку до інноваційної діяльності шляхом розвитку свідомості людини (Жук А., Кошель Н., 2003, с. 20). Відповідних змін потребує й система підвищення кваліфікації, одним із важливих призначень якої має стати створення умов для сприяння самоусвідомлення вчителем самого себе та навколишньої реальності, їх взаємовпливу, взаємозумовленості, розвитку образу педагога нової доби.

Оскільки особистісні та професійні якості виявляються, формуються і розвиваються на межі взаємодії двох систем: «внутрішньої» системи, що передбачає наявність суб'єктивного середовища особистості: мотивів, інтересів, потреб, цінностей, цілей і «зовнішньої» – об'єктивного середовища зі своїми цілями, потребами, вимогами, результатом розвитку професійних якостей вчителів технологій необхідно визначати рівнем та способом організації такої взаємодії з активним включенням слухачів у освітній процес. На перехресті творчої взаємодії завжди приховані потенційні можливості і кожна дія, взаємодія, вчинок, способи

поведінки здатні змінювати реальність і народжувати майбутнє.

Метою статті є виявлення особливостей організації педагогічної взаємодії як чинника розвитку професійних якостей вчителя технологій у післядипломній педагогічній освіті.

Поняттєве поле категорії педагогічної взаємодії.

Так, категорія педагогічної дії (взаємодії) вченими (Дубасенюк О., Вознюк О., 2012) визнана фундаментальною характеристикою навчально-виховного процесу як вияву одиничного відносно фундаментального характеру взаємодії Всесвіту. Сутність педагогічної взаємодії полягає в актуалізації найбільш ефективного освітньо-педагогічного середовища, покликаного створювати відповідний вплив на всіх учасників навчально-виховного процесу.

Взаємодія – процес безпосереднього або опосередкованого впливу об'єктів (суб'єктів) один на одного, що породжують їх взаємну зумовленість і зв'язок. Особливістю взаємодії є причинна зумовленість: кожна з взаємодіючих сторін виступає як причина іншої і як наслідок одночасного зворотного впливу протилежної сторони. Педагогічна взаємодія – особлива форма зв'язку між учасниками освітнього процесу. Передбачає взаємозбагачення інтелектуальної, емоційної діяльності учасників освітнього процесу, їх координацію (Вишнякова С., 1999); педагогічне ставлення: почуття, образи, думки, які викликають у вчителя учні, і взагалі його власна педагогічна діяльність (Коломинський Я., 2007, с. 47); три форми взаємодії з навколишнім світом, а саме: почуття, крізь які здійснюється наповнення свідомості емоційним змістом; мислення, через яке забезпечується наповнення свідомості інтелектуальним змістом; воля, завдяки якій свідомість отримує знання із зовнішнього інформаційного простору; шляхом вольових установок засвоюється зовнішній зміст, що стає внутрішнім, власним (Громкова М., 2012, с.101).

Аналіз психолого-педагогічної літератури дав змогу встановити, що педагогічній взаємодії притаманні: узгодженість дій, спільний рух (за наявності спільної мети), активність, взаєморозуміння, взаємопов'язаність, взаємовплив, обмін думками, емоціями, енергією, втім, не є виключенням і суперечності, які також завдають нових імпульсів до розвитку.

Отже, на навчально-організаційному етапі реалізації змісту, форм та методів важливо структурувати педагогічний процес з орієнтацією на розвиток професійних якостей вчителів технологій, прояв їх індивідуальності, застосування інноваційних освітніх технологій, які стимулювали б до оволодіння суб'єктами освітньої діяльності технікою самозмін, технікою оновлення взаємовідносин, що визначає якість педагогічної взаємодії.

Методичні засади організації педагогічної взаємодії. Принциповою особливістю оновлення педагогічного процесу та невід'ємною

складовою розвитку професійних якостей є створення системи можливостей, здатних стимулювати кожного суб'єкта до самозмін та вибору власної педагогічної позиції. Різні аспекти позиції особистості, в тому числі, професійної позиції викладача в освіті дорослих розглядали вітчизняні та зарубіжні дослідники, серед яких В. Бедерханова, І. Демакова, Н. Крилова (Бедерханова В., Демакова І., Крилова Н., 2012), М. Боритко (Боритко М., 2001), С. Вершловський (Вершловський С., 2014), М. Громкова (Громкова М., 2012), О. Гура (Гура О., 2008), С. Змейов (Змейов С., 2014), І. Зязюн (Зязюн І., 2012), Л. Мітіна (Мітіна Л., 2003) та ін.

О. Гура, розглядаючи професійну позицію викладача вищої школи в структурі суб'єктивно-діяльнісного компоненту професійної компетентності, визначає (Гура О., 2008): професійна позиція – система сформованих установок і орієнтацій, відношень і оцінок внутрішнього й навколишнього досвіду, реальності та перспектив, а також домагань, які визначають характер дій, поведінки; базується на спрямованості особистості (психологічна властивість, яка поєднує цінності, устремління, потреби особистості); індивідуально-психологічні особливості людини як поєднання різних структурно-функціональних компонентів психіки, що визначають індивідуальність, стиль діяльності, поведінки і виявляються в якостях особистості; акмеологічні варіанти як внутрішні спонуки, що зумовлюють потребу в саморозвитку, творчості та самовдосконаленні.

Отже, в позиції викладача віддзеркалюється особистісний вибір, професійні якості, логіка побудови професійної поведінки, світогляд, спрямованість і готовність до інноваційних підходів, проявів активності, способів діяльності та спілкування, свідомий відхід від стереотипів, комплексне використання функцій навчання, виховання та розвитку в педагогічному процесі, ділові та лідерські якості, чутливість до проблем інших, що в підсумку і впливає на результати освіти.

Враховуючи напрацювання вчених і власний педагогічний досвід, відзначимо особливості напрямів змін у позиціях суб'єктів навчальної взаємодії, які необхідно брати до уваги в процесі підвищення кваліфікації вчителів технологій. Професійна позиція викладача, як ведучої діючої особи, задає основні параметри змінам та створює умови для подальшої роботи.

На етапі встановлення контакту зі слухачами курсів переваги слід надавати лекційно-діалогічному режиму спілкування. Психолого-педагогічна складова викладача реалізується у формуванні в слухачів ціннісного смислу освіти, виявлення їх потреб, інтересів, системи цінностей, способів мислення, цілей, очікувань слухачів від курсів, що завдають імпульс пізнавальній діяльності та впливають на мотиваційну сферу.

Основними проявами сформованого професійного інтересу є певний сплав індивідуальних якостей: емоцій, інтелектуальних здібностей і вольової активності. Але як зацікавити групу? Як створити творчу атмосферу навчальної діяльності? За будь-яких обставин тема, яку пропонує викладач, повинна бути, перш за все, цікавою йому самому.

Разом з тим, в практичній діяльності для отримання результату розвитку професійних якостей важливо підходити комплексно та здійснювати:

1. підтримку мотивації слухачів до активної навчальної діяльності засобами надання навчальної рис невизначеності або створення проблемної ситуації, як способу залучення слухачів до мисленнєвого та практичного пошуку;

2. відхід від вузько предметної орієнтації у викладанні, розгляд існуючих проблем технологічної освіти в широкому соціально-професійному контексті;

3. систематизацію та подання матеріалу в інтегрованих взаємозв'язках – «людина – природа», «людина – суспільство», «людина – людина», «людина – науково-технічний прогрес», «людина – духовність», виявлення зв'язків технологічної освіти з різними сферами науки, культури, глобальними проблемами людства та окремої людини;

4. аналіз нових ідей, підходів у технологічній освіті, педагогіці, психології, технологіях;

5. інтерпретацію соціальних феноменів та запитань слухачів, реплік, зауважень аудиторії та побудову діалогічної взаємодії, що сприяє більш глибокому осмисленню викладачем стану розуміння аудиторією обговорюваних сучасних проблем і водночас, визначає фактично спектр особистісних та професійних якостей викладача: творчий підхід, світогляд, методологічну культуру, комунікативність, рефлексивне мислення, об'єднані професійним досвідом;

6. співставлення реальної позиції слухачів у навчанні з випереджаючими потребами соціуму;

7. звернення до ціннісної, емоційної, когнітивної, діяльнісної, рефлексивної сфер людини в процесі взаємодії; виращування нового досвіду педагогічної взаємодії;

8. психолого-педагогічне діагностування рівнів розвитку професійних якостей вчителів технологій з використанням різних критеріїв та визначення готовності слухачів до зміни позиції в навчальній діяльності;

9. спонукання вчителів до написання спільних публікацій, участі у наукових конференціях, інших професійних заходах;

10. орієнтацію стилю викладання на вищий рівень професійних якостей вчителів технологій, з урахуванням складу аудиторії та індивідуальної моделі світу слухачів, забезпечуючи функції випереджувальної освіти.

Здатність викладача залучати слухачів курсів до самоосвіти, взаємонавчання в групі, розподіляти

позиції та ролі, організувати різні форми, методи, способи діяльності, поєднувати технологічність і творчість педагогічного процесу, впливає на результат оволодіння слухачами новими способами та прийомами мислення, спілкування, критеріальної оцінки.

Таким чином, у професійній позиції викладача-андрагога кристалізується модель партнерських – суб'єкт-суб'єктних соціальних взаємовідносин; вибудовується почуття професійної спільності слухачів і викладачів; формується атмосфера в аудиторії, заснована на взаєморозумінні, спільній творчій діяльності, співробітництві, взаємодопомоги чи навпаки – проявів авторитарної, егоцентричної поведінки.

Отже, професійна позиція викладача, культура мислення, професійні дії, здатність до організації спільної діяльності, встановлення позитивних комунікативних взаємовідносин, проектне мислення, спрямованість до лідерства, рефлексія власної діяльності створюють, з одного боку, сприятливі умови для стимулювання та запуску розвитку професійних якостей у вчителів технологій, з іншого, вимагають високого рівня професіоналізму від викладача-андрагога.

У свою чергу, потребує змін позиція слухача як суб'єкта андрагогічної взаємодії, що передбачає:

1. усвідомлення себе суб'єктом освітньої діяльності, готового до набуття досвіду: самопізнання, самовизначення, саморегуляції, самоуправління, як основи до наступного цілепокладання через перехід від загальних цілей (ознайомлення, засвоєння, вивчення) до формулювання конкретних завдань;

2. аналіз власного життєвого та професійного досвіду, виявлення результатів та особливостей індивідуально-особистісної професійної діяльності;

3. сприйняття та оволодіння досвідом засвоєння нової інформації, нових способів дій та діяльності;

4. участь у різних формах та методах навчання;

5. інтеграцію позитивного власного життєвого, професійного досвіду з досвідом інноваційної діяльності;

6. оволодіння критеріальними вимогами до професійних якостей вчителя; застосування діагностичного інструментарію у самопізнанні. Цей вид роботи проводиться з використанням шкали оцінок рівнів професійних якостей і є підґрунтям для наступного складання індивідуальної програми розвитку професійних якостей;

7. здійснення творчого ставлення до себе в самопроектуванні, складанні індивідуальної програми; засвоєння технології професійного самовдосконалення, основу якої складають проблемне та проектне мислення, цілепокладання, системні знання та діяльнісний компонент; прийняття позиції дослідника як умови безперервного розвитку;

8. готовність до визначення адекватної самооцінки: застосування аргументації оціночного судження та мисленневих операцій аналізу і синтезу, переосмислення результатів власної діяльності, до обґрунтування претензій на підвищення або підтвердження кваліфікаційної категорії, визначення напрямів подальшого професійного розвитку; отримання досвіду ідентифікації з іншими в ході аналізу;

9. спрямованість до відповідальності за результати самоосвіти, та власної діяльності.

Розуміючи позитивну сторону сформованих корисних звичок, навичок педагога, разом з тим, труднощами на шляху зміни позиції вчителя можуть стати стереотипи обмежень, негативні установки або прояви слухачів різного характеру, такі як: пасивність (небажання ні навчатися в інших, ні ділитися з іншими власним досвідом); педагогічний консерватизм (прихильність до установлених технологій навчання, однотипних способів дій та сприйняття); педагогічний догматизм (ігнорування наукового психолого-педагогічного знання), низький рівень особистісних домагань до професійного розвитку; ствердження установки «так треба», без осмислення «для чого?», невпевненість у власних здібностях або навпаки, надмірна амбіційність у негативному смислі: установка «я все знаю», відсутність потреб у сумнівах, авторитаризм; проблеми сприйняття змісту та обсягу інформації; нестійкість уваги; жалісність до себе; бар'єри комунікації, конфліктність, зайва категоричність; неусвідомленість стереотипів; відхід від обговорюваної теми; проблеми ресентименту (пояснення причин своїх невдач у звинуваченні інших; точка зору, критична позиція відносно лише зовнішнього світу, реактивний тип поведінки замість ініціативного) та ін. Проте, загально визнаним фактом є те, що ніхто з відомих вчителів, справжніх майстрів своєї справи, не працює стереотипно.

Важливими моментами в зміні позиції окремого слухача та групи варто відзначити наступні орієнтири:

1. ознайомити вчителів з особливостями проектних пропозицій та умов щодо навчальної діяльності в процесі курсів;

2. виявити, переосмислити та переоцінити цінності та акценти сучасної технологічної освіти учнів та викликів парадигми безперервної освіти дорослих;

3. виділити значущі професійні проблеми та прийняти рішення щодо корекції стримуючих особистісних установок відносно педагогічного процесу, самоосвіти, професійних дій, якостей, звичок, прийомів професійного самовдосконалення;

4. визначити способи розв'язання проблем та передбачати бажаний результат;

5. включати вчителя в систему навчальних дій, спрямованих на досягнення результату.

Наступним кроком визначимо систему трансформаційних перетворень групової діяльності слухачів як цілісного організму, на які необхідно зважати в ході багатоманітних форм міжособистісної взаємодії та спілкування. Виокремимо основні характеристики змін позиції групи, в якій слухачі:

1. спільно з викладачем беруть участь у розробці завдань та організації роботи групи в процесі курсів підвищення кваліфікації, використовуючи власний педагогічний досвід та інноваційні теоретичні підходи до розв'язання проблем, створюючи, тим самим, умови до методологічного осмислення професійних дій;

2. в процесі підготовки до інноваційно-рефлексивного семінару, слухачі об'єднуються в групи по 5-7 осіб, самостійно обирають та узгоджують між собою завдання на добровільних засадах, залежно від особистих інтересів, бажань, рівня підготовленості та реальних можливостей;

3. засвоюють принципи навчальної діалогічної взаємодії, самопрезентації, прийняття рішення, аналізу досвіду та інших завдань в інноваційно-рефлексивному семінарі, ділових іграх, комунікативних вправах, відпрацьовуючи компоненти нових способів діяльності; в груповій діяльності важливо усвідомлювати ті особистісні та професійні якості, в яких є потреба у вдосконаленні;

4. обирають систему методів навчальної взаємодії, здійснюють взаємонавчання, створюють колективні проекти окремих занять та дидактичне забезпечення до них, застосовують критеріальний аналіз;

5. реалізують діалоговий стиль навчання, дотримуються правил етичних норм взаємовідносин, взаємоповаги в організованій спільній діяльності;

6. проводять індивідуальну та групову рефлексію, співставляючи цілі та результати діяльності, цілі та способи спільної реалізації педагогічного процесу.

Таким чином, організація педагогічної взаємодії в процесі курсів: 1) залучає кожного з учасників до активного обговорення, аналізу, інтерпретації результатів загального групового діагностування, виявлення ціннісних орієнтацій, способів організації та самоорганізації навчальної діяльності; 2) спонукає учасників до виконання різних ролей (слухача, вчителя, вихователя, організатора, консультанта, колеги, суб'єкта самоосвіти та самовдосконалення), що сприяє розкриттю та проявленню творчих резервів особистості; 3) сприяє усвідомленню слухачами ролі особистісних і професійних якостей у реалізації інноваційних змін; 4) формує механізм інноваційних підходів педагогічної взаємодії; 5) свідчить про рівень змін інтересів вчителів до навчання та рівень методологічної готовності аудиторії до самоорганізації розвитку професійних якостей на етапі самовдосконалення в міжкурсовий період.

Висновки. На основі аналізу сутності феномену педагогічної взаємодії виявлено особливості організації педагогічного процесу у післядипломній педагогічній освіті, які полягають у зміні позицій викладача, слухача та групи. Різні аспекти позицій учасників виступають ресурсом спільної освітньої діяльності. За таких умов між учасниками встановлюються суб'єкт-суб'єктні відносини, формується

системний та творчий підхід до діяльності, створюються умови для розвитку професійних якостей вчителів технологій.

Наступним напрямом нашого дослідження є оформлення результатів розвитку професійних якостей вчителів технологій у післядипломній педагогічній освіті.

Література

1. **Бедерханова В. П.** Гуманистические смыслы образования / [Электронный ресурс] / В. П. Бедерханова, И. Д. Демакова, Н. Б. Крылова // Проблемы современного образования. – Народное образование. Педагогика. – 2012. – № 1. – С. 16 – 27. – Режим доступа к журн.: <http://cyberleninka.ru/article/n/gumanisticheskie-smysly-obrazovaniya>
2. **Борытко Н. М.** Теория и практика становления профессиональной позиции педагога-воспитателя в системе непрерывного образования: автореф. дис. на соискание науч. степени д-ра пед. наук : спец. 13.00.08. «Теория и методика профессионального образования» Н. М. Борытко – Волгоград, 2001. – 18 с.
3. **Вершловский С. Г.** Преподаватель системы постдипломного образования как андрагог / С. Г. Вершловский // Человек и образование. Академический вестник Института педагогического образования и образования взрослых РАО. – 2014. – № 1 (38). – С. 4 – 6.
4. **Вишнякова С. М.** Профессиональное образование: Словарь. Ключевые понятия, термины, актуальная лексика. – М.: НМЦ СПО, 1999. – 538 с.
5. **Громкова М. Т.** Педагогика высшей школы: учеб. пособие для студентов педагогических вузов / М. Т. Громкова. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 447 с.
6. **Гура О. І.** Теоретико-технологічні основи формування психолого-педагогічної компетентності викладача вищого навчального закладу в умовах магістратури: дис. ...док. пед. наук: 13.00.04 / Олександр Іванович Гура. – Запоріжжя, 2008. – 543 с.
7. **Дубасенюк О. А.** Методологічні засади психологічних чинників ефективної педагогічної дії: спроба системного аналізу / О. А. Дубасенюк, О. В. Вознюк // Психологічні та педагогічні проблеми педагогічної дії : зб. наук. праць у 2-х ч. – Ч. 1 / за наук. Ред.: В. В. Рибалки, Е. О. Помиткіна. – Харків : НТУ «ХПІ», 2012. – С. 46-69.
8. **Жук А. И.** Активные методы обучения в системе повышения квалификации педагогов: Учеб.-метод. пособие / А. И. Жук, Н. Н. Кошель. – Мн.: Аверсэв, 2003. – 336 с.
9. **Змеев С. И.** Применение андрагогических принципов обучения в подготовке и повышении квалификации специалистов / С. И. Змеев // Человек и образование. Академический вестник Института педагогического образования и образования взрослых РАО. – 2014. – № 1 (38). – С. 8 – 14.
10. **Зязюн І. А.** Аналіз педагогічної дії у площині самовизначення вчителя / І. А. Зязюн // Креативна педагогіка. Наук.-метод. журнал / Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. – Вінниця. – 2012. – Вип. 6. – С.11 – 18.
11. **Митина Л. М.** Интеллектуальная гибкость учителя: Психологическое содержание, диагностика, коррекция: учебное пособие / Л. М. Митина, Н. С. Ефимова. – М.: Московский психолого-социальный институт: Флинта, 2003. – 144 с.
12. **Психология педагогического взаимодействия** / Я. Л. Коломинский, Плескачева Н. М., Заяц И. И., Митрахович О. А. Учебное пособие / Под ред. Я. Л. Коломинского. – СПб.: Речь, 2007. – 240 с.
13. **Инновационные модели социально-педагогического взаимодействия** / [Н. А. Агеева, В. Н. Еременко, О. А. Снимщикова и др.] // Научно-теоретический журнал «Ученые записки». – 2014. – № 10 (116). – С. 7 – 10. DOI: 10.5930/issn.1994-4683.2014.10.116.p7-10.

Ковальчук И. М. ОРГАНИЗАЦИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КАЧЕСТВ УЧИТЕЛЕЙ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОСЛЕДИПЛОМНОМ ПЕДАГОГИЧЕСКОМ ОБРАЗОВАНИИ

В статье определена актуальность и сущность понятия «педагогическое взаимодействие». Раскрыто психолого-педагогические и методические аспекты организации педагогического взаимодействия в последипломном педагогическом образовании. Предоставлена характеристика разных аспектов педагогической позиции преподавателя. Выделены характерные черты и особенности формирования модели субъект-субъектных социальных взаимоотношений. Предложена система современных преобразований, относительно групповой деятельности слушателей как целостного организма.

Ключевые слова: модель субъект-субъектных взаимоотношений; педагогическая позиция преподавателя; педагогическое взаимодействие; позиция группы; позиция слушателя; развитие профессиональных качеств.

Kovalchuk I. ORGANIZATION OF PEDAGOGICAL COOPERATION AS OF DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL QUALITIES OF TEACHERS OF TECHNOLOGIES IN POST-GRADUATE PEDAGOGICAL EDUCATION

Actuality and essence of concept pedagogical cooperation are certain in the article. The psychologo-pedagogical and methodical aspects of organization of pedagogical cooperation are exposed in postgraduate pedagogical education. Description of different aspects of teacher's pedagogical position of a personality choice, professional internals, logic of behavior, ideology, readiness to the innovations, overcoming of negative stereotypes, is reflected in that, is given. It is noticed that in organization of pedagogical cooperation an important role belongs to the teacher.

The characteristics and peculiarities of formation of the «Subject to Subject» model of social relationships relations are distinguished. Basic directions of changes in pedagogical position of audience and difficulties that can prevent to innovative approaches in educational activity are certain, which are the shared resources of educational activities.

The system of modern transformations with respect to the activities of a group of students as a single system, which is where the important aspects: involvement of each participant in the interactive process of discussing, analyzing, interpreting events; focus on the self-organization of educational activities, while carrying out various social roles.

Building such a way interaction of all participants of pedagogical process involves activation of emphasis on internal determinants of professional development, promotes the continuous professional self-improvement. Considered the author of the process of pedagogical interaction is the benchmark in the organization of educational process in the practice of postgraduate education.

Keywords: *development of professional qualities; model of subject-subject mutual relations; pedagogical cooperation; pedagogical position of teacher; position of group; position of listener.*

Рецензенти

Романенко М.І. – д. філософ. н., проф.,
Братаніч Б.В. – д. філософ. н. проф.

Стаття надійшла до редакції 21.10.2015

Прийнято до друку 22.10.2015

УДК 378:37.004

С. М. Процька

ORCID iD 0000-0002-9212-8700

ЗАСТОСУВАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ БАКАЛАВРІВ ФІЛОЛОГІЇ

Розкрито роль хмарних технологій у формуванні професійних компетентностей бакалаврів філологів в умовах комп'ютерно орієнтованого середовища навчання; обґрунтовано доцільність використання елементів хмарних технологій для формування професійних компетентностей майбутніх філологів в умовах інформатизації освіти; наведено практичні аспекти педагогічного використання елементів хмарних технологій для формування професійних компетентностей бакалаврів філологів під час вивчення навчальних дисциплін педагогічного циклу у вищих навчальних закладах; окреслено сутнісні характеристики базових понять дослідження.

Ключові слова: *бакалаври філологи; інформатизація освіти; комп'ютерно орієнтоване середовище навчання; професійні компетентності; хмарні технології.*

Вступ. Формування професійних компетентностей майбутнього фахівця в умовах впровадження сучасних інформаційних технологій у практику освітнього процесу є одним з ключових пріоритетів розвитку вищої освіти сучасної України. Так, стратегічно важливим напрямом в системі вищої освіти вважаємо, організацію та впровадження комп'ютерно орієнтованого середовища навчання, яке створює нові можливості для реалізації

особистісного потенціалу майбутнього фахівця з вищою освітою.

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури виявлено, що в Україні надається належна увага дослідженню проблем інформатизації освіти, застосування в освітньому процесі навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій, формуванню в освітніх установах комп'ютерно орієнтованого середовища навчання.